

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА
КАФЕДРА ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА ПІДПРИЄМНИЦТВА**

**КОНЦЕПТУАЛЬНІ ОСНОВИ ТЕХНОЛОГІЗАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВИЩІЙ
ШКОЛІ**

Кваліфікаційна робота (проект)
на здобуття ступеня вищої освіти “магістр”

Виконав: здобувач II курсу 10-
202М групи, денної форми
навчання

Спеціальності 015 Професійна
освіта

Спеціалізація 015.37 Аграрне
виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та
харчові технології

Освітньо-професійної програми
Професійна освіта (Аграрне
виробництво, переробка
сільськогосподарської продукції та
харчові технології)

Мельников Юрій Григорович

Керівник: докторка економічних
наук, доцентка Петренко Вікторія
Сергіївна

Рецензент: Олексієнко Т.М.,
голова СФГ “Олексієнко Т.М.”

Івано-Франківськ, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СУЧАСНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛЯ.....	6
1.1. Актуальні напрямки розвитку вищої освіти в Україні... 6	
1.2. Основні мети та принципи сучасної професійної підготовки вчителя	10
РОЗДІЛ 2 ТЕХНОЛОГІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛЯ	17
2.1. Технологізація освіти як педагогічний феномен.....	17
2.2. Технологія і методика навчання: понятійно-функціональне співвідношення.....	22
РОЗДІЛ 3 РОЗВИТОК ТЕХНОЛОГО-МЕТОДИЧНИХ УМІНЬ УЧИТЕЛЯ.....	28
3.1. Розвиток умінь технологічного використання дидактичного інструментарію	28
3.2. Концептуальні основи технологізації професійно-методичної підготовки у вищій школі та напрямки її реалізації	34
ВИСНОВОК.....	41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	43

ВСТУП

Актуальність дослідження полягає в тому, що в Україні впроваджується реформа освіти, одним із ключових завдань якої є модернізація освітнього процесу на основі технологій. Це завдання є особливо важливим для професійної підготовки вчителів, оскільки вони є ключовими агентами освітнього процесу і від їхньої компетентності в питаннях використання технологій залежить успіх реформи.

Технології мають значний потенціал для підвищення ефективності освітнього процесу, зокрема для забезпечення доступності освіти для всіх категорій населення, підвищення якості освіти, формування навичок XXI століття у учнів, створення комфортного та мотивуючого освітнього середовища.

Однак, використання технологій у освіті також пов'язане з певними викликами, зокрема із забезпечення цифрової грамотності вчителів та учнів, розробка та адаптація навчальних матеріалів та ресурсів для використання в онлайн-форматі, забезпечення безпечного та етичного використання технологій у освіті.

В Україні в останні роки спостерігається зростання інтересу до використання технологій у освіті. Це пов'язано з низкою факторів, зокрема про впровадженням дистанційної та змішаної форм навчання під час пандемії COVID-19, військового стану в Україні, розвитком цифрової економіки, необхідністю підвищення конкурентоспроможності української освіти на міжнародному рівні.

У результаті цих тенденцій у вітчизняній освіті спостерігається зростання використання таких технологій, як електронні освітні ресурси, дистанційні та змішані форми навчання, інтерактивні методи навчання, технології штучного інтелекту.

Технологізація професійно-методичної підготовки вчителя є одним із важливих напрямків реформи освіти в Україні. Це завдання спрямоване на підготовку вчителів, які володіють необхідними знаннями та навичками для ефективного використання технологій у освітньому процесі.

Об'єктом дослідження є процес професійно-методичної підготовки майбутнього вчителя в вищому навчальному закладі в Україні.

Предметом дослідження є технологізація професійно-методичної підготовки майбутнього вчителя в Україні.

Метою дослідження є розробка концептуальних основ технологізації професійно-методичної підготовки вчителя в Україні та у описі напрямків її реалізації.

У рамках дослідження були сформульовані такі **завдання**:

- узагальнити тенденції і принципи сучасної вітчизняної вищої педагогічної освіти, охарактеризувати роль технологізації в ряді цих тенденцій;
- охарактеризувати сутність професійно-методичної підготовки вчителя як інтегративного компонента професійної підготовки вчителя;
- визначити сучасне понятійне поле "технологізація освіти"; виявити та узагальнити ознаки прогресування тенденції технологізації в предметному освіті та в професійно-методичній підготовці вчителя;
- обґрунтувати відбір ключових практико-орієнтованих технологій професійно-методичної підготовки вчителя та розробити теоретико-практичні засади їх використання;
- визначити ключові технолого-методичні навички вчителя та обґрунтувати теоретико-практичні засади їх розвитку в професійно-методичній підготовці.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СУЧАСНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛЯ

1.1. Актуальні напрямки розвитку вищої освіти в Україні

Сучасна освіта є культурною, світоглядною основою національної та глобальної безпеки, забезпечуючи довгострокові інтереси суспільства.

У контексті даного дослідження характеристика сучасних тенденцій розвитку вітчизняної вищої педагогічної освіти дозволить визначити роль технологізації як сучасної прогресивної тенденції серед інших тенденцій розвитку вищої педагогічної освіти.

Зазвичай тенденції розвитку освіти розглядаються в наукових дослідженнях, експертно-аналітичних документах у ретроспективному та перспективному аспектах, в контексті реалізованих і не реалізованих процесів реформування та модернізації системи освіти. Це можна обґрунтувати тим, що стратегія модернізації освіти є «вищим рівнем процесів реформування освіти, генеральна програма її розвитку, що визначає пріоритети стратегічних завдань, методи залучення та розподілу ресурсів та послідовність кроків до досягнення стратегічних цілей і найбільш відповідає сформованому стану внутрішньої та зовнішньої середовища» (Адольф В.А., 2011, с. 15). Постійна реформа, модернізація вітчизняної системи освіти (у XX столітті, наприклад, вона реформувалась кожні 10-15 років), здійснюється з метою її адаптації до соціально-економічних і соціокультурних змін, забезпечення «випереджаючого» характеру її «місії» щодо суспільства.

Щодо сучасних освітніх парадигм (кінець XX - початок XXI ст.), то сучасний стан вітчизняної освіти характеризується переходом від

парадигми індустріального суспільства до парадигми постіндустріального суспільства, коли освіту вже не розглядають як отримання готового знання, а вчителя - як носія готового знання. «На зміну приходить розуміння освіти як досягнення особистості, як засіб її самореалізації в житті, як засіб побудови особистої кар'єри. І це змінює і цілі навчання та виховання, і його мотиви, норми, і форми та методи, і роль педагога і т.д.» (Степанова І.Ю., 2016, с. 43).

Основними протиріччями сучасної школи та вищої педагогічної освіти є:

- невідповідність очікувань споживача можливостям вчителя;
- протиріччя між індивідуальним творчим характером діяльності вчителя та поточним характером його підготовки;
- розрив між сучасними вимогами до результату та змісту підготовки вчителя та сформованою системою підготовки в педагогічних вузах, змістом та структурою програм даної підготовки.

Особливе значення вищої педагогічної освіти обумовлене тим, що саме якість підготовки педагогічних кадрів суттєво впливає на якість розвитку всіх рівнів освіти. «Сьогодні педагогічна освіта бере на себе місію готувати педагогічні кадри нового типу для всіх рівнів освіти, здатних бачити людину як унікальну цілісність; знаючих закони розвитку людини в різних сферах науки, техніки, мистецтва, громадського життя, праці; вміючих створювати умови для розкриття людського потенціалу на різних етапах життєвого шляху; розуміючих і вміючих вести діалог з представниками різних соціальних груп, конфесій, культур» (Богуславський М.В., 2012, с. 10).

Педагогічна освіта першого десятиліття поточного століття розвивалась в контексті подій 90-х років минулого століття через вплив таких об'єктивних факторів, як необхідність самозбереження при зниженні статусу професії, недостатнє бюджетне фінансування та жорстка конкуренція на ринку освітніх послуг, що поставила перед

педагогічною освітою низку викликів, зокрема необхідність підвищення якості підготовки майбутніх педагогів, забезпечення їх конкурентоспроможності на ринку праці та адаптації до нових освітніх реалій.

Необхідність підвищення якості підготовки майбутніх педагогів є одним із найважливіших викликів, що стоять перед педагогічною освітою. Це пов'язано з тим, що сучасні школи потребують педагогів, які мають глибокі знання і вміння, а також здатні до творчого та інноваційного підходу до своєї роботи.

Забезпечення конкурентоспроможності майбутніх педагогів на ринку праці є ще одним важливим викликом. Це пов'язано з тим, що в сучасному суспільстві існує високий попит на висококваліфікованих фахівців, у тому числі педагогів.

Адаптація до нових освітніх реалій є також актуальним викликом, що стоїть перед педагогічною освітою. Це пов'язано з тим, що сучасне суспільство характеризується швидкими змінами, які вимагають від освітньої системи постійного оновлення та адаптації до нових умов.

Педагогічна освіта має відповідати цим викликам, щоб забезпечити підготовку високоякісних педагогічних кадрів, які будуть відповідати потребам сучасного суспільства.

У першому десятилітті XXI століття педагогічна освіта в Україні розвивалася в умовах значних змін у суспільстві та освіті. Ці зміни були викликані такими факторами, як політична та економічна стабілізація в Україні, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, зростання вимог до якості освіти, конкурентне середовище на ринку освітніх послуг.

У цей період відбулися певні зміни в педагогічній освіті, а саме збільшення кількості закладів вищої педагогічної освіти, розширення

спектру освітніх програм, впровадження компетентнісного підходу до підготовки педагогічних кадрів, розвиток дистанційного навчання.

Важливим напрямком розвитку педагогічної освіти стало врахування сучасних тенденцій та інновацій у галузі освіти. Зокрема, у цей період набуває поширення розвиток освіти впродовж життя, впровадження технологій дистанційного та електронного навчання, розвиток інтерактивних технологій навчання, впровадження інклюзивного навчання, розвиток STEM-освіти.

У сучасних українських дослідженнях з педагогічної освіти розглядаються такі основні тенденції її розвитку:

Глобалізація - посилення взаємодії між країнами та культурами, що вимагає від педагогів здатності працювати в мультикультурному середовищі та розуміти світові освітні тенденції.

Диверсифікація - зростання різноманітності освітніх програм, що дозволяє задовольняти потреби різних категорій здобувачів освіти.

Неперервність - необхідність постійного підвищення кваліфікації педагогів для забезпечення їхнього професійного зростання та відповідності вимогам сучасної освіти.

Педагогізація - розширення сфери педагогічної діяльності, що вимагає від педагогів володіння широким спектром компетенцій.

Перехід до компетентнісного підходу - орієнтація на формування у педагогів професійних компетентностей, необхідних для успішної роботи в сучасній школі.

Перехід до багаторівневої системи - створення системи підготовки педагогічних кадрів різного рівня, що дозволяє задовольняти потреби в педагогах різних кваліфікацій.

Пошук компромісу між гуманізацією та широким поширенням технологій - необхідність поєднання гуманістичних цінностей і технологій, що сприяють розвитку особистості здобувача освіти.

Регіоналізація - врахування регіональних особливостей у підготовці педагогічних кадрів.

Стандартизація - розробка і впровадження державних стандартів освіти, що дозволяють забезпечити якість освітнього процесу.

Прагнення зберегти існуючі "завоювання" та культурно-освітні традиції вітчизняної системи педагогічної освіти.

Університетизація - переорієнтація педагогічної освіти на підготовку фахівців вищої кваліфікації.

Педагогічна освіта в Україні в першому десятилітті 21 століття розвивалася в умовах значних змін у суспільстві та освіті. Ці зміни призвели до формування нових тенденцій у розвитку педагогічної освіти, які відображають сучасні вимоги до якості освіти.

Дослідження сучасних тенденцій розвитку педагогічної освіти в Україні свідчать про те, що ці тенденції спрямовані на забезпечення якості освіти, її відповідності сучасним вимогам та потребам суспільства.

1.2. Основні мети та принципи сучасної професійної підготовки вчителя

Мети та принципи сучасної професійної підготовки вчителя визначаються тенденціями розвитку професійно-педагогічної освіти в Україні. Ці цілі відстежуються у практиці навчального процесу, узагальнюються у наукових педагогічних дослідженнях та державних документах з модернізації освіти.

У сучасний період, який характеризується такими тенденціями, як глобалізація, цифровізація, інклюзивність, розвиток STEM-освіти, стає все більш актуальним формування у майбутніх вчителів таких компетентностей, як:

Глобальна компетентність - здатність розуміти світ як єдине ціле, взаємодію різних культур та цивілізацій, здатність до критичного мислення та аналізу інформації.

Інноваційна компетентність - здатність до творчого вирішення проблем, використання інноваційних технологій у навчанні та вихованні.

Інклюзивна компетентність - здатність до забезпечення рівних можливостей навчання для всіх учнів, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей.

STEM-компетентність - здатність до розуміння та застосування наукових знань, технологій, інженерії та математики у вирішенні практичних проблем.

У контексті цих тенденцій основною метою сучасної професійної підготовки вчителя є підготовка кваліфікованих та конкурентоспроможних педагогів, які здатні забезпечувати якісну освіту для всіх учнів, незалежно від їхніх індивідуальних особливостей, розвивати у здобувачів освіти ключові компетентності, необхідні для успішної життєдіяльності в сучасному суспільстві, впроваджувати інноваційні технології та методики навчання.

Для досягнення цієї мети необхідно дотримуватися таких принципів професійної підготовки вчителя:

Компетентнісний підхід - орієнтація на формування у майбутніх вчителів професійних компетентностей, необхідних для успішної роботи в сучасній школі.

Інтегративний підхід - забезпечення взаємозв'язку та взаємодоповнення теоретичної та практичної підготовки вчителів.

Персоніфікований підхід - урахування індивідуальних особливостей та потреб майбутніх вчителів.

Професійна спрямованість - забезпечення професійної підготовки вчителів на основі сучасних вимог до освітнього процесу.

Упровадження цих принципів у практику професійної підготовки вчителя дозволить забезпечити формування у них необхідних компетентностей та підготовку до успішної роботи в сучасній школі.

У сучасних українських дослідженнях з професійної підготовки вчителя також виділяються такі важливі цілі та принципи:

Формування у майбутніх вчителів ціннісно-сислової сфери особистості, яка є основою для їхньої професійної діяльності.

Розвиток у майбутніх вчителів рефлексії, яка дозволяє їм критично оцінювати свою діяльність та впроваджувати зміни.

Підготовка майбутніх вчителів до професійного саморозвитку та самоосвіти.

Виконання цих цілей та дотримання цих принципів дозволить забезпечити підготовку якісних та конкурентоспроможних педагогів, які будуть здатні відповідати на виклики сучасного суспільства.

Сучасна професійна підготовка вчителя в Україні ґрунтується на загальних принципах професійного навчання та принципах вищої освіти, а також на принципах, які визначають особливості підготовки педагогічних кадрів.

До загальних принципів професійного навчання відносяться:

Політехнічний принцип передбачає володіння майбутніми вчителями знаннями про наукові основи виробництва, загально-професійними політехнічними знаннями, які дозволяють їм розуміти роль науки та техніки в житті суспільства, а також застосовувати наукові методи у своїй професійній діяльності.

З'єднання навчання з продуктивною працею забезпечує зв'язок теорії з практикою, дозволяє майбутнім вчителям закріпити отримані теоретичні знання на практиці та набути професійних навичок.

Моделювання професійної діяльності в навчальному процесі передбачає виявлення і трансформацію типових професійних

задач в навчально-виробничі, що дозволяє майбутнім вчителям навчитися вирішувати професійні проблеми.

Професійна мобільність передбачає розвиток здатностей швидкого освоєння технічних засобів, технологічних процесів, нових спеціальностей; формування потреби в самоосвіті та підвищенні кваліфікації.

Модульність професійного навчання дозволяє майбутнім вчителям формувати індивідуальний освітній маршрут відповідно до їхніх інтересів та потреб.

Створення виробничо-навчального середовища передбачає забезпечення необхідною якісною навчально-матеріальною базою, адекватними умовами праці/виробничої практики.

Економічна доцільність передбачає планування та підготовку фахівців з урахуванням їхнього попиту на ринку праці.

Мети професійної педагогічної освіти визначаються ціннісно-цільовим призначенням вищої школи. Вона має на меті задовольняти потреби особистості в інтелектуальному розвитку через здобуття вищої освіти, збагачувати культурні, моральні та наукові цінності суспільства, забезпечувати навчання на рівні, максимально наближеному до найвищих і актуальніших досягнень науки та практики, сприяти формуванню громадянської позиції та творчих здібностей особистості.

Специфічними для вищої школи є принципи орієнтованості на розвиток особистості майбутнього фахівця передбачає створення умов для всебічного розвитку особистості майбутнього вчителя, формування його ціннісних орієнтацій, життєвої позиції та професійних компетентностей. Відповідності змісту вищої освіти сучасним та передбачуваним тенденціям розвитку науки та виробництва передбачає забезпечення підготовки майбутніх вчителів відповідно до вимог сучасного суспільства та ринку праці.

Оптимального поєднання загальних, групових та індивідуальних форм організації навчального процесу в університеті передбачає урахування індивідуальних особливостей та потреб майбутніх вчителів у навчанні.

Раціонального застосування сучасних методів і засобів навчання передбачає використання сучасних методів і засобів навчання, які забезпечують ефективність та якість професійної підготовки вчителів.

Відповідності результатів підготовки фахівців вимогам сфери їхньої професійної діяльності передбачає формування у майбутніх вчителів професійних компетентностей, необхідних для успішної роботи в сучасній школі.

Забезпечення конкурентоспроможності майбутнього фахівця передбачає підготовку майбутніх вчителів, які здатні успішно конкурувати на ринку праці.

У сучасних українських реаліях до цих принципів додаються такі, як гуманістичний принцип передбачає виховання у майбутніх вчителів гуманістичних цінностей, поваги до особистості учня, його індивідуальності та потреб, інноваційний принцип передбачає підготовку майбутніх вчителів до використання інноваційних технологій та методик навчання, інклюзивний принцип передбачає підготовку майбутніх вчителів до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами.

Виконання цих принципів дозволить забезпечити підготовку якісних та конкурентоспроможних педагогів, які будуть здатні відповідати на виклики сучасного суспільства.

Принцип студентоцентризму передбачає, що в центрі освітнього процесу знаходиться студент, його потреби, інтереси та цілі. Цей принцип тісно пов'язаний із такими принципами, як індивідуалізація та професіограма.

Індивідуалізація професійної підготовки вчителів означає, що вона повинна враховувати індивідуальні особливості кожного студента. Це може бути досягнуто шляхом реалізації внутрішньої та зовнішньої індивідуалізації.

Внутрішня індивідуалізація передбачає, що студент самостійно визначає свої цілі та напрями навчання, вибирає індивідуальну освітню програму.

Зовнішня індивідуалізація передбачає, що освітній заклад створює умови для розвитку індивідуальних здібностей та талантів студентів. Це може бути досягнуто шляхом використання різноманітних методів навчання, надання студентам можливості брати участь у наукових дослідженнях, стажуванні тощо.

Професіограма передбачає, що професійна підготовка вчителів повинна формувати у них професійно значущі якості, необхідні для успішної педагогічної діяльності. Ці якості можуть бути визначені на основі аналізу вимог до професійної діяльності вчителя.

Розвиваючий, опережаючий характер педагогічної освіти передбачає, що підготовка педагогів повинна враховувати позитивні зміни у їх ціннісних орієнтаціях, формувати ключові, базові та спеціальні компетентності, які будуть необхідні для розв'язання завдань професійної діяльності в майбутньому.

Принцип неперервності в професійній педагогічній підготовці передбачає, що вона повинна бути багаторівневою та послідовною. Це означає, що підготовка вчителів повинна починатися з дошкільного віку і тривати протягом усього життя.

Послідовність передбачає, що освітній процес на різних рівнях педагогічної освіти повинен бути взаємопов'язаним і взаємодоповнюваним. Це сприятиме ефективному розвитку професійних компетентностей майбутніх педагогів.

Застосування цих принципів у сучасній українській педагогічній освіті має такі переваги:

сприяє розвитку особистості студента, його творчого потенціалу; забезпечує формування у студентів професійно значущих якостей, необхідних для успішної педагогічної діяльності;

сприяє професійному самовдосконаленню та зростанню педагогів.

Конкретні приклади застосування цих принципів у сучасній українській педагогічній освіті:

Впровадження кредитно-модульної системи навчання дозволяє студентам самостійно формувати індивідуальні освітні траєкторії.

Використання інтерактивних методів навчання сприяє розвитку творчих здібностей студентів, їх здатності до самостійного навчання.

Надання студентам можливості брати участь у наукових дослідженнях допомагає їм набути практичного досвіду, сформувати навички наукового мислення.

Стажування студентів у школах дозволяє їм побачити реальну педагогічну практику, отримати навички професійної діяльності.

РОЗДІЛ 2

ТЕХНОЛОГІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ УЧИТЕЛЯ

2.1. Технологізація освіти як педагогічний феномен

Технологізація освіти є процесом, пов'язаним з використанням інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у освітньому процесі. Вона є закономірним процесом, що відповідає вимогам сучасного суспільства.

Технологізація освіти має ряд позитивних аспектів. Вона дозволяє підвищити ефективність навчання, зробити навчання більш доступним, забезпечити індивідуальний підхід до учнів, розвивати творчі здібності учнів, формувати інформаційну культуру учнів.

Одним із провідних українських учених у галузі технологізації освіти є О. М. Лазарев. Він розглядає технологізацію освіти як процес, що спрямований на створення та впровадження інформаційно-освітніх технологій (ІОТ). ІОТ, за визначенням О. М. Лазарева, це система взаємопов'язаних засобів, методів, прийомів, технологій, які використовуються для реалізації освітнього процесу з використанням ІКТ.

Інший відомий український учений у галузі технологізації освіти - В. М. Паламарчук. Він розглядає технологізацію освіти як процес, що спрямований на створення освітнього середовища, яке забезпечує ефективне навчання з використанням ІКТ.

Дослідження українських учених у галузі технологізації освіти сприяють усвідомленню її сутності, можливостей та обмежень. Вони є основою для розробки ефективних моделей технологізованого навчання.

Технологізація освіти є закономірним процесом, що відповідає вимогам сучасного суспільства.

Вона дозволяє підвищити ефективність навчання, зробити його більш доступним та інклюзивним, а також розвивати творчі здібності учнів.

Для успішної реалізації технологізації освіти необхідно усвідомлювати її можливості та обмеження, а також розробляти ефективні моделі технологізованого навчання.

Позитивні аспекти технологізації освіти

Підвищення ефективності навчання. ІКТ дозволяють зробити навчання більш інтерактивним, цікавим та захоплюючим. Вони також дозволяють використовувати різні форми навчання, що сприяє індивідуальному підходу до учнів.

Доступність освіти. ІКТ дозволяють зробити освіту більш доступною для учнів із обмеженими можливостями. Вони також дозволяють учням з різних куточків світу навчатися разом.

Індивідуальний підхід до учнів. ІКТ дозволяють надавати учням індивідуальну допомогу та підтримку. Вони також дозволяють учням самостійно обирати темп та зміст навчання.

Розвиток творчих здібностей учнів. ІКТ дозволяють учням реалізувати свій творчий потенціал. Вони також дозволяють учням набувати навичок критичного мислення та вирішення проблем.

Формування інформаційної культури учнів. ІКТ дозволяють учням навчитися ефективно використовувати інформаційні ресурси. Вони також дозволяють учням формувати власну думку та позицію щодо різних питань.

Негативні аспекти технологізації освіти

Залежність учнів від ІКТ. ІКТ можуть призвести до залежності учнів від них. Це може негативно позначитися на їхньому здоров'ї та розвитку.

Перешкоди для спілкування учнів між собою. ІКТ можуть створити перешкоди для спілкування учнів між собою. Це може призвести до ізоляції учнів та труднощів у міжособистісних стосунках.

Зниження творчого потенціалу учнів. ІКТ можуть призвести до зниження творчого потенціалу учнів. Це може бути пов'язано з тим, що ІКТ часто пропонують готові рішення, що не стимулює творчість учнів.

Технологізація освіти є важливим процесом, який має як позитивні, так і негативні аспекти. Для успішної реалізації технологізації освіти необхідно усвідомлювати її можливості та обмеження, а також розробляти ефективні моделі технологізованого навчання.

У сучасній освіті технологізація є одним з основних напрямів розвитку. Вона пов'язана з використанням інноваційних технологій у навчальному процесі, що дозволяє підвищити його ефективність і результативність.

Технологізація освіти передбачає формування у суб'єктів навчальної діяльності таких якостей, як:

Технологічна культура - це система знань, умінь, навичок і цінностей, пов'язаних з використанням технологій у навчальному процесі.

Технологічне мислення - це здатність суб'єктів навчальної діяльності використовувати технології для вирішення навчальних завдань.

Технологічна компетентність - це сукупність знань, умінь і навичок, необхідних для ефективного використання технологій у навчальному процесі.

Технологічно-методичні вміння - це вміння майбутніх учителів проектувати, розробляти, реалізовувати та оцінювати технології навчання.

Технології навчання можна класифікувати за різними ознаками, зокрема, за рівнем реалізації:

Технологічність навчання - це ступінь використання технологій у навчальному процесі.

Технологічне забезпечення - це сукупність матеріальних і програмних ресурсів, необхідних для реалізації технологій навчання.

Технологічний рівень - це ступінь відповідності технологій навчання сучасним вимогам.

Технологічний крок - це елемент технології навчання, який забезпечує виконання певної функції.

Технологічна інтерпретація - це адаптація технології навчання до конкретних умов.

Технологічна модель - це опис технології навчання у формі схеми, алгоритму або блок-схеми.

Технологічне передписання - це покроковий інструктаж щодо реалізації технології навчання.

Технологічна карта - це документ, який містить інформацію про технологію навчання, зокрема, її мету, завдання, зміст, методи, засоби та форми організації навчальної діяльності.

Технологізація професійно-методичної підготовки вчителя є закономірним процесом, який обумовлений такими факторами:

Розвиток інформаційних технологій, які відкривають нові можливості для навчання.

Зміна парадигми освіти, яка спрямована на формування творчих, інноваційних особистостей.

Необхідність підвищення якості освіти, що вимагає використання ефективних методів і технологій навчання.

Завдання професійно-методичної підготовки вчителя щодо технологій навчання предмету

Технологізація професійно-методичної підготовки вчителя передбачає вирішення таких завдань:

Ознайомлення майбутніх учителів з технологіями навчання.

Навчання майбутніх учителів відбору, розробці, реалізації, первинній апробації технологій навчання, спостереженню за їх реалізацією.

Розвиток технолого-методичних вмінь майбутніх учителів.

Отже, технологізація професійно-методичної підготовки вчителя вимагає двобічного розгляду технологій:

Як засобу підготовки. У цьому випадку технології використовуються для підвищення ефективності навчання майбутніх учителів.

Як об'єкта вивчення. У цьому випадку майбутні вчителі вивчають технології навчання, щоб вміти самостійно їх розробляти та реалізовувати.

Реалізація завдань технологізації професійно-методичної підготовки вчителя передбачає такі ключові напрями:

Використання практико-орієнтованих технологій професійно-методичної підготовки (технології як засіб підготовки). До таких технологій належать, зокрема, задачна, імітаційна (моделююча), проектна, майстер-клас.

Розвиток технолого-методичних вмінь майбутнього вчителя (технології як об'єкт вивчення). До таких вмінь належать, зокрема, технологічна обробка дидактичного інструментарію, технологічне використання дидактичного інструментарію, аналіз навчальної діяльності, педагогічний дизайн, управління навчальною діяльністю

2.2. Технологія і методика навчання: понятійно-функціональне співвідношення

Сучасна освіта характеризується тенденцією до технологізації, що передбачає застосування системного підходу до організації навчального процесу. Технологічний підхід передбачає визначення цілей, змісту, методів, засобів і форм навчання, а також умов їх реалізації. При цьому особлива увага приділяється ефективності навчального процесу, що визначається досягненням поставлених цілей.

У зв'язку з цим виникає необхідність у диференціації понять «технологія навчання» та «методика навчання». Ці поняття часто використовуються як синонімічні, що не відповідає їхньому змістовному наповненню.

У науковій літературі існує багато різних визначень поняття «технологія навчання». Так, В.П. Беспалько визначає технологію навчання як «науково обґрунтовану систему управління навчально-пізнавальним процесом, що забезпечує оптимальні умови для досягнення визначених цілей навчання» [1].

Г.К. Селевко розглядає технологію навчання як «сукупність психолого-педагогічних, технічних, організаційних засобів, способів і методів, спрямованих на вирішення завдань освіти» [2].

М.В. Кларин визначає технологію навчання як «науково обґрунтовану систему планування, реалізації та контролю навчального процесу, що забезпечує досягнення визначених цілей навчання» [3].

Усі ці визначення мають спільні риси, а саме:

- технологія навчання є системою;
- вона має мету, зміст, методи, засоби і форми організації навчального процесу;
- вона спрямована на досягнення визначених цілей навчання.

Методика навчання – це наука про закономірності та методи навчання. Вона вивчає, як навчати і чому навчати.

У науковій літературі існує багато різних визначень поняття «методика навчання». Так, В.О. Онищук визначає методику навчання як «теорію навчання, яка розробляє систему методів і прийомів навчання, що забезпечують досягнення визначених цілей навчання» [4].

І.Я. Лернер визначає методику навчання як «теорію та практику навчання, що досліджує закономірності, методи та засоби навчання, а також визначає способи їх використання в навчальному процесі» [5].

Н.М. Таланчук визначає методику навчання як «теорію та практику навчання, що розробляє систему методів, прийомів, форм організації навчального процесу, а також визначає способи їх використання в навчальному процесі» [6].

Усі ці визначення мають спільні риси, а саме:

методика навчання є наукою;

вона вивчає закономірності навчання;

вона розробляє систему методів, прийомів, форм організації навчального процесу.

На основі аналізу наукових джерел можна зробити висновок, що технологія навчання є більш широким поняттям, ніж методика навчання. Технологія навчання включає в себе як методичні прийоми та засоби, так і цілі, зміст, результати навчання, а також умови їх досягнення. Методика навчання є складовою частиною технології навчання, яка визначає сукупність методів, прийомів, засобів і форм організації навчального процесу з метою досягнення конкретних цілей навчання.

Взаємозв'язок технології навчання та методики навчання полягає в тому, що технологія навчання є основою методики навчання.

Методика навчання базується на принципах, закономірностях і технологіях навчання.

У контексті технологізації професійної підготовки вчителя в Україні взаємозв'язок технології навчання та методики навчання можна розглядати з двох аспектів:

1. Технологія навчання є основою для розробки методик навчання. Технологія навчання визначає цілі, зміст, форми і методи навчання, які потім використовуються у методиках навчання.

Наприклад, якщо технологія навчання передбачає використання інтерактивних методів навчання, то методика навчання повинна розробити конкретні рекомендації щодо застосування цих методів у навчальному процесі.

2. Технологія навчання може бути використана для реалізації методик навчання. Методики навчання можуть бути реалізовані за допомогою різних технологій навчання.

Наприклад, якщо методика навчання передбачає використання проектного навчання, то технологія навчання може забезпечити створення умов для реалізації цього методу.

Для підвищення ефективності технологізації професійної підготовки вчителя в Україні необхідно забезпечити тісний взаємозв'язок між технологією навчання та методикою навчання. Це дозволить забезпечити майбутніх учителів глибокими знаннями про технології навчання та методиками їх використання у навчальному процесі.

Українські дослідники сходяться на думці, що найбільш ефективним є такий підхід до технологізації професійної підготовки вчителя, який передбачає вивчення технологій навчання в рамках як психолого-педагогічної підготовки, так і професійно-методичної підготовки.

Психологічно-педагогічна підготовка забезпечує майбутніх учителів фундаментальними знаннями про освіту, навчання, виховання та розвиток особистості. У рамках цієї підготовки доцільно вивчати загальні освітні та педагогічні технології, які є основою для розробки методик навчання конкретним предметам.

У контексті української освіти особливу увагу необхідно приділити вивченню таких загальних технологій навчання, як:

Технологія проектного навчання;

Технологія проблемного навчання;

Технологія інтерактивного навчання.

Ці технології дозволяють створювати умови для активного, зацікавленого та продуктивного навчання учнів.

Професійно-методична підготовка спрямована на формування у майбутніх учителів професійних компетентностей, необхідних для успішного здійснення навчання конкретним предметам. У рамках цієї підготовки необхідно вивчати технології навчання конкретним предметам, які дозволяють реалізувати поставлені освітні цілі.

У контексті української освіти особливу увагу необхідно приділити вивченню таких технологій навчання конкретним предметам, як:

Технологія уроку;

Технологія лабораторних робіт;

Технологія практичних робіт.

Ці технології дозволяють забезпечити ефективне навчання конкретних предметів у відповідності з вимогами Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти.

Виходячи з ієрархії рівнів технологій Г.К. Селевко, у методиці навчання предмету необхідно знайти місце двох з трьох рівнів педагогічних технологій (частнометодичний (предметний) і локальний (модульний) рівні).

Це означає, що в методиці навчання предмету необхідно зосередитися на вивченні технологій, які дозволяють успішно здійснювати навчання конкретного предмета. До таких технологій належать:

Технологія уроку;

Технологія окремих видів і форм роботи на уроці;

Технології досягнення приватних дидактичних завдань.

З одного боку, професійно-методична підготовка дозволяє забезпечити вчителя «технікою» реалізації технології. Це означає, що майбутні вчителі повинні навчитися використовувати технології навчання на практиці. Для цього в рамках професійно-методичної підготовки необхідно вивчати такі питання, як:

Ієрархія вправ;

Етапи навчальної діяльності;

Переваги і недоліки застосування прийомів навчання.

З іншого боку, технологічному переосмисленню підлягає змістовне наповнення вузівського курсу методики і технології професійно-методичної підготовки вчителя. Це означає, що необхідно переглянути зміст цього курсу з урахуванням вимог технологізації професійної підготовки вчителя.

У контексті технологізації професійної підготовки вчителя в Україні необхідно:

Забезпечити впровадження зазначеної моделі технологізації у закладах вищої освіти;

Розробити та впровадити стандарти професійної підготовки вчителя, які б визначали обов'язкові вимоги до формування технологічної компетентності майбутніх учителів;

Забезпечити підвищення кваліфікації викладачів закладів вищої освіти у галузі технологій навчання;

Створити умови для впровадження інноваційних технологій навчання у професійній підготовці вчителя.

Українські дослідники вважають, що реалізація цих заходів дозволить підвищити ефективність технологізації професійної підготовки вчителя в Україні та забезпечити майбутніх учителів глибокими знаннями про технології навчання та методиками їх використання у навчальному процесі.

РОЗДІЛ 3

РОЗВИТОК ТЕХНОЛОГО-МЕТОДИЧНИХ УМІНЬ УЧИТЕЛЯ

3.1. Розвиток умінь технологічного використання дидактичного інструментарію

Дидактичний інструментарій є одним із ключових компонентів технології навчання. Він забезпечує досягнення освітніх цілей та ефективність навчального процесу. Тому важливо, щоб майбутні вчителі володіли вміннями технологічного використання дидактичного інструментарію.

Технологічна обробка дидактичного інструментарію передбачає:
Вибір та адаптацію дидактичного інструментарію до конкретних освітніх цілей та умов навчання.

Розробку методичних рекомендацій щодо використання дидактичного інструментарію.

Оцінку ефективності використання дидактичного інструментарію.

Технологічне використання дидактичного інструментарію передбачає:

Планування використання дидактичного інструментарію на уроці.

Організацію використання дидактичного інструментарію на уроці.

Контроль та корекцію використання дидактичного інструментарію на уроці.

Розвиток умінь технологічної обробки та технологічного використання дидактичного інструментарію передбачає формування у майбутніх вчителів таких компетентностей:

Теоретична компетентність передбачає знання про дидактичний інструментарій, його види, функції, принципи використання тощо.

Практична компетентність передбачає вміння вибирати, адаптувати, розробляти, використовувати та оцінювати дидактичний інструментарій.

Критична компетентність передбачає вміння критично оцінювати дидактичний інструментарій з точки зору його ефективності та відповідності освітнім цілям.

Для розвитку умінь технологічної обробки та технологічного використання дидактичного інструментарію необхідно:

Включити до навчальних програм для майбутніх вчителів курси, присвячені дидактичному інструментарію.

Забезпечити майбутніх вчителів доступом до дидактичного інструментарію та методичних рекомендацій щодо його використання.

Створити умови для практики використання дидактичного інструментарію в умовах реального навчального процесу.

Заходи щодо розвитку умінь технологічної обробки та технологічного використання дидактичного інструментарію повинні бути спрямовані на формування у майбутніх вчителів теоретичної, практичної та критичної компетентностей у цій галузі.

Розглянувши дидактичний інструментарій як провідний компонент технології навчання, ми можемо виділити три його типи:

Основний ДІ є ядром технології і визначає її характер. Він може бути предметним (специфічним для певної предметної галузі) або загальноосвітнім (застосовним для навчання будь-якого предмету).

Заміщуючий (альтернативний) ДІ може використовуватися замість основного, якщо це необхідно. Він також може бути предметним або загальноосвітнім.

Допоміжний (вбудований, підтримуючий) ДІ доповнює і посилює дію основного. Він може

бути предметним, загальноосвітнім або міжпредметним (застосовним для навчання декількох предметів).

Незалежно від типу, будь-який ДІ може бути використаний для навчання будь-якого предмету, якщо вчитель володіє необхідними технологічними вміннями.

Однак, існуюча практика підготовки вчителів в Україні не завжди забезпечує формування цих умінь.

По-перше, в ЗВО переважає орієнтація на поліінструментальні технології, що обумовлено змістом чинного Стандарту професійної педагогічної підготовки. При цьому увагу авторів-розробників посібників зосереджено на предметному дидактичному інструментарію, а загальноосвітній і міжпредметний ДІ розглядаються лише в загальному вигляді.

По-друге, існуюча практика підготовки вчителів не завжди відповідає реаліям шкільного уроку. Навчання у виші зазвичай відбувається за модульною системою, тоді як більшість шкільних уроків є комбінованими. Це вимагає від вчителя володіння вміннями технологічної обробки та використання різноманітного дидактичного інструментарію.

По-третє, дидактичний інструментарій будь-якої предметної галузі є різноманітним і вимагає варіативного використання. Цей принцип не завжди враховується в процесі підготовки вчителів.

Для вирішення цих проблем необхідно:

Розробити навчальні програми і посібники, які б забезпечували формування у майбутніх вчителів технологічних умінь у плані використання різноманітного дидактичного інструментарію, у тому числі загальноосвітнього і міжпредметного.

Впровадити в практику підготовки вчителів елементи професійної практики, які б дозволяли майбутнім учителям набувати

досвіду використання дидактичного інструментарію в умовах реального шкільного уроку.

Важливо також зазначити, що дослідження в галузі дидактичного інструментарію в Україні є недостатньо розвиненими.

Необхідно проводити дослідження з метою виявлення ефективних методів і прийомів використання дидактичного інструментарію в різних предметних галузях, а також з метою розробки рекомендацій щодо впровадження дидактичного інструментарію в процес підготовки вчителів.

Слід зазначити, що для технології навчання предмету, по суті, підходить будь-який ДІ незалежно від ступеня його технологічності, так як підвищити її можна за рахунок допоміжного дидактичного інструментарію і за рахунок високого рівня технологічних умінь учителя.

Якщо педагогічна наука значно просунулась в плані вивчення засобів навчання в цілому, то про навчання студентів технологічному використанню цих засобів такого не скажеш. Охарактеризуємо ситуацію з існуючим станом і труднощами навчання технологічної обробки та технологічного використання дидактичного інструментарію в професійній підготовці вчителя іноземної мови.

По-перше, у підготовці вчителя переважає орієнтація на поліінструментальні технології навчання. Це обумовлено змістом чинного Стандарту і існуючого навчального забезпечення професійної педагогічної підготовки. Основне зміст усіх навчальних посібників для професійно-методичної підготовки, як правило, включає кілька розділів, де поряд з загальними теоретичними питаннями значне місце займають частно-методичні розділи з навчання аспектам предмета. Тобто, в цьому забезпеченні даються загальні рекомендації щодо використання дидактичного інструментарію при навчанні лише одному аспекту. При цьому увагу авторів-розробників посібників головним

чином концентрується на провідному (специфічному для предметної галузі) дидактичному інструментарію. Але для поповнення професійних знань про інші («вторинних», не дуже поширених) основах навчання майбутньому вчителю, як правило, доводиться звертатися до додаткової літератури. У кращому випадку може бути узагальнено описаний дидактичний потенціал основ навчання.

По-друге, існуюча практика підготовки вчителя (як предметної (спеціальної), так і педагогічної) в певній мірі суперечить реаліям шкільного уроку, з чим практично одразу стикається практикант і початківець учитель. На відміну від системи навчання у виші, до якої майбутній учитель вже звик на протязі всього періоду підготовки і яку часом калькулює в інших умовах (у даному випадку, у школі), переважно більшість шкільних уроків є комбінованими, де передбачається вирішення цілого ряду задач навчання. Тобто, навчання спрямоване на задачі розвитку інтегративних умінь учня. У зв'язку з багаточисленністю задач на одному уроці вчителю необхідно володіти вміннями технологічної обробки та використання різноманітного дидактичного інструментарію. Це означає, що для підготовки вчителя необхідне навчальне забезпечення, зміст якого було б орієнтовано і на моноінструментальні технології.

По-третє, дидактичний інструментарій будь-якої предметної галузі є досить різноманітним. Його необхідно варіювати з урахуванням усього дидактичного потенціалу, сполучуваності один з одним, а також з метою реалізації дидактичного принципу новизни навчання. Загалом, на теоретичному та інтуїтивному рівнях майбутній учитель орієнтується в деякому наборі дидактичного інструментарію, який може бути використаний на уроці, але не володіє вміннями відбору даного матеріалу та його технологічної обробки в цілях навчання. З відбором і комбінованим використанням дидактичного

інструментарію він починає стикатися в період безпосередньої професійної педагогічної діяльності (період педагогічної практики).

Переходячи безпосередньо до основ навчання технологічної обробки та використанню дидактичного інструментарію, конкретизуємо ці групи вмінь і етапи навчання.

Уміння технологічної обробки дидактичного інструментарію включають:

Визначення ступеня технологічності дидактичного інструментарію (загалом, для вирішення конкретних навчальних завдань, в певних умовах навчання, відповідно до мети навчання).

Відбір із ряду дидактичного інструментарію найбільш відповідного завданням певного мікро/макроциклу навчання.

Визначення заміщуючого (альтернативного) дидактичного інструментарію.

Визначення допоміжного (вбудовуваного, підтримуючого) дидактичного інструментарію.

Визначення найбільш ефективної етапізації роботи з конкретними видами дидактичного інструментарію.

Відбір завдань до дидактичного інструментарію.

Розробка завдань до дидактичного інструментарію.

Визначення ступеня комбінаторності (сумісності) дидактичного інструментарію.

Планування комбінаторності (сумісності) дидактичного інструментарію відповідно до завдань певного мікро/макроциклу навчання.

З цією групою технологічних умінь пов'язані вміння технологічного використання дидактичного інструментарію. Це – вміння використання відібраного дидактичного інструментарію відповідно до основних вимог, що забезпечують технологічність навчального процесу (системність, діагностичність, наявність

жорсткого алгоритму використання, результативність/действенность, коригуваність, керованість, об'єктивність контролю, оптимальність застосування, результативність, аналіз діючих факторів, ефективність методів, закономірна логіка, цілісність). Також сюди відносяться вміння реалізації комбінування, варіювання дидактичного інструментарію відповідно до запланованих завдань навчання; вміння комбінування, варіювання альтернативного (заміщуючого) дидактичного інструментарію при виникненні незапланованих ситуацій спілкування та «нештатних» педагогічних ситуацій на уроці.

З урахуванням необхідності розвитку названих умінь на рівні презентації, репродуктивному та продуктивному рівнях, можна виділити 4 етапи в навчанні технологічної обробки та використанню дидактичного інструментарію:

Ознайомлювальний. На цьому етапі майбутні вчителі отримують загальні уявлення про дидактичний інструментарій, його види, функції, принципи використання тощо.

Орієнтовно-репродуктивний. На цьому етапі майбутні вчителі навчаються відбирати та адаптувати дидактичний інструментарій для вирішення конкретних навчальних завдань.

Тренувально-координаційний. На цьому етапі майбутні вчителі удосконалюють вміння технологічної обробки та використання дидактичного інструментарію в різних умовах навчання.

Професійно-продуктивний. На цьому етапі майбутні вчителі вміло використовують дидактичний інструментарій для досягнення поставленої мети заняття.

Здається логічним здійснювати навчання технологічної обробки та технологічного використання дидактичного інструментарію в наступній послідовності:

Ізольована робота з дидактичним інструментарієм (поза рамками типів технологій).

Робота з дидактичним інструментарієм як ядром моноінструментальної технології.

Робота з дидактичним інструментарієм як ядром поліінструментальної технології.

Така послідовність дає можливість первинно сконцентрувати увагу студентів на специфіці конкретного дидактичного інструментарію, облегшивши в подальшому розвиток умінь його комбінування та заміщення в поліінструментальній технології.

3.2. Концептуальні основи технологізації професійно-методичної підготовки у вищій школі та напрямки її реалізації

В Україні та в сучасному світі, технологічний прогрес став необхідною умовою для успішної інтеграції освіти в сучасне суспільство. Процес технологізації професійно-методичної підготовки вчителя в Україні є актуальним та ключовим елементом сучасного педагогічного розвитку. Враховуючи зростаючі вимоги до освітніх стандартів і зміни у підходах до викладання, важливо розглядати концептуальні основи технологізації в контексті підготовки вчителів.

Сучасний етап розвитку вищої освіти характеризується посиленням уваги до професійно-методичної підготовки майбутніх фахівців. Це обумовлено низкою факторів, зокрема:

зміною соціально-економічних умов, у яких функціонує освітній простір;

розвитком інформаційних технологій, які змінюють форми та методи навчання;

глобалізацією освітнього процесу, яка вимагає від випускників вищих навчальних закладів здатності до професійної діяльності в міжнародному середовищі.

У цих умовах професійно-методична підготовка повинна бути спрямована на формування у майбутніх фахівців таких компетентностей, як:

- здатність до самостійного професійного зростання та розвитку;
- здатність до використання інформаційних технологій у професійній діяльності;
- здатність до професійної комунікації та взаємодії з іншими фахівцями.

Концептуальні основи технологізації професійно-методичної підготовки у вищій школі включають такі положення:

- Системність. Технологізація професійно-методичної підготовки повинна розглядатися як система, що складається з взаємопов'язаних елементів. Ці елементи включають:
 - цілі технологізації професійно-методичної підготовки;
 - зміст професійно-методичної підготовки;
 - методи, засоби та організаційні форми професійно-методичної підготовки;
 - технологічний процес професійно-методичної підготовки.
- Цільова спрямованість. Технологізація професійно-методичної підготовки повинна бути спрямована на досягнення конкретних цілей, визначених відповідно до потреб суспільства та ринку праці. Ці цілі повинні бути сформульовані на основі аналізу сучасних вимог до професійної підготовки майбутніх фахівців.
- Наукова обґрунтованість. Технологізація професійно-методичної підготовки повинна базуватися на сучасних наукових досягненнях у галузі педагогіки, психології та інформатики. Це передбачає використання таких наукових методів, як, аналіз, синтез, порівняння, експеримент.

- Прогностичність. Технологізація професійно-методичної підготовки повинна враховувати перспективи розвитку науки, техніки та технологій. Це передбачає розробку прогнозів щодо розвитку професійної діяльності та відповідних змін у змісті та формах професійно-методичної підготовки.
- Інтеграція технологій в навчальний процес, Розробка програм, які передбачають використання сучасних технологій у викладанні та оцінюванні, Створення інтерактивних електронних підручників та навчальних ресурсів.
- Онлайн-навчання та відкрите навчання. Розвиток платформ для онлайн-навчання, де вчителі можуть отримати доступ до курсів та взаємодіяти у віртуальному середовищі. Сприяння створенню відкритих освітніх ресурсів (Open Educational Resources - OER) для вчителів.
- Індивідуалізація та адаптація. Використання технологій для створення індивідуалізованих підходів до підготовки вчителів, враховуючи їхні потреби та рівень компетентності.
- Електронний портфель вчителя. Впровадження систем електронних портфелів, де вчителі можуть відстежувати свій професійний розвиток та документувати свої досягнення.
- Мультимедійна підтримка. Застосування мультимедійних засобів для створення навчальних матеріалів, які сприяють кращому розумінню та запам'ятовуванню інформації.

В сучасному світі, завдяки стрімкому розвитку технологій, освіта не може залишатися осторонь від інновацій. Використання освітніх технологій у навчальному процесі стає необхідністю, а вчителі, щоб успішно виконувати свої професійні обов'язки, повинні володіти навичками ефективного використання цих технологій. Однак важливою частиною цього процесу є проведення тренінгів та семінарів,

спрямованих на підготовку вчителів до використання технологій в освітній діяльності.

Кожен вчитель має розуміти ключові аспекти освітніх технологій, бути ознайомленим із сучасними технологіями в освіті, має розумітися на сучасних засобах та платформах для ефективного викладання, володіти освітніми технологіями та їх можливостями для покращення навчального процесу.

Другим кроком є вивчення методики використання технологій у навчанні та оцінюванні, оскільки вчитель має розуміти не тільки як користуватися технологіями, а і як за забезпечити взаємодію та залучення учнів. Має знати аспекти оцінювання, пов'язаних з використанням технологій.

Для полегшення сприймання інформації учнями вчитель має уміти створювати електронні навчальні матеріали, які відповідають освітнім вимогам та потребам учнів. А також вміти використовувати різні інструменти для розробки цифрових ресурсів.

Навчання майбутніх вчителів цим технологічним навичкам може відбуватися не тільки у стінах ЗВО, а й за допомогою спеціальних тренінгів та семінарів з освітніх технологій, що є важливою ланкою розвитку кваліфікації вчителів у контексті сучасної освіти. Забезпечення доступу до цих підготовчих заходів та вдосконалення їхнього вміння ефективно використовувати технології сприяє створенню динамічного та інноваційного освітнього середовища.

До основних напрямків реалізації технологізації професійно-методичної підготовки у вищій школі можна включити:

Удосконалення змісту професійно-методичної підготовки. Це передбачає розробку нових навчальних програм та освітніх стандартів, що відповідають сучасним вимогам до професійної підготовки майбутніх фахівців. У змісті професійно-методичної підготовки повинні бути відображені професійно-теоретичні знання, професійно-

методичні знання та вміння, професійно-комунікативні знання та вміння.

Впровадження інноваційних технологій навчання. Це включає використання інформаційних технологій, інтерактивних методів навчання та інших інноваційних технологій, які сприяють активізації пізнавальної діяльності студентів. Інноваційні технології навчання можуть бути використані для реалізації підвищення ефективності засвоєння знань, розвитку творчих здібностей студентів, формування у студентів навичок самостійної роботи.

Організаційне забезпечення професійно-методичної підготовки. Для створення сприятливих умов для навчання та самоосвіти студентів необхідно забезпечити доступ студентів до сучасних інформаційних ресурсів. Це може бути реалізовано шляхом створення електронної бібліотеки навчальних матеріалів, доступу до електронних підручників та навчальних посібників, а також забезпечення доступу студентів до Інтернету.

Створити можливості для самостійної роботи студентів. Це може бути реалізовано шляхом організації самостійної роботи в аудиторії та вдома, а також шляхом надання студентам індивідуальних консультацій з професійно-методичних питань.

Сприяти розвитку творчої активності студентів. Це може бути реалізовано шляхом організації творчих конкурсів, проектної діяльності та інших заходів, які сприяють розвитку творчих здібностей студентів.

Для підвищення кваліфікації педагогічних працівників необхідно розробити систему підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Така система повинна включати в себе різноманітні форми підвищення кваліфікації, такі як курси підвищення кваліфікації, стажування, участь у наукових конференціях та семінарах.

Забезпечити доступ педагогічних працівників до сучасних освітніх ресурсів. Це може бути реалізовано шляхом створення електронного ресурсу для підвищення кваліфікації педагогічних працівників, а також шляхом забезпечення доступу педагогічних працівників до Інтернету.

Створити можливості для професійного зростання педагогічних працівників. Це може бути реалізовано шляхом надання педагогічним працівникам можливості брати участь у наукових дослідженнях, а також шляхом створення умов для їх професійного розвитку.

Технологізація професійно-методичної підготовки є важливим напрямком розвитку вищої освіти. Вона дозволяє підвищити ефективність професійної підготовки майбутніх фахівців, відповідати сучасним вимогам до професійної діяльності та ринку праці.

Реалізація технологізації професійно-методичної підготовки у вищій школі вимагає проведення комплексних заходів, спрямованих на удосконалення змісту, методів та організаційних форм професійно-методичної підготовки.

ВИСНОВКИ

У рамках проведеного дослідження були ретельно розглянуті та вивчені ключові аспекти вищої педагогічної освіти в Україні, зокрема тенденції та принципи, що визначають її розвиток. Результати дослідження дозволили сформулювати наступні висновки з урахуванням завдань, поставлених перед нами:

Були узагальнені тенденції та принципи, які охарактеризовані сучасною вітчизняною вищою педагогічною освітою. Особлива увага була приділена ролі технологізації у розвитку цих тенденцій. Технологізація виявилася ключовим чинником, що сприяє ефективному підвищенню якості та доступності освіти.

Професійно-методична підготовка вчителя була визначена як інтегративний компонент професійної підготовки вчителя. Її сутність полягає в комплексному формуванні педагогічних та методичних умінь, які необхідні для успішної педагогічної діяльності.

Було визначено сучасне понятійне поле "технологізація освіти". Досліджено та узагальнено ознаки прогресування технологізації в предметній освіті та в професійно-методичній підготовці вчителя. Виявлено, що цей процес є невід'ємною частиною сучасного освітнього середовища.

Обґрунтовано вибір ключових практико-орієнтованих технологій професійно-методичної підготовки вчителя. Розроблено теоретико-практичні засади їх використання, враховуючи сучасні вимоги до педагогічного процесу.

Визначено ключові технолого-методичні навички вчителя та обґрунтовано теоретико-практичні засади їх розвитку в професійно-методичній підготовці. Зазначено, що ці навички визначають успішність вчителя в ефективному використанні сучасних технологій у навчальному процесі.

У цілому, результати дослідження дають цінний внесок у розуміння ролі технологізації вищої педагогічної освіти та важливості розвитку технолого-методичних навичок вчителя в умовах сучасного освітнього середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Боровік Л.В., Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Роль інформації у формуванні глобальної економіки та економічного розвитку суспільства. Вісник ХНТУ. 1(76), 2021. С.192-197.
2. Майєр, Наталія Василівна. Формування методичної компетентності у майбутніх викладачів французької мови: теорія і практика. 2015.
3. Мацнєва, Оксана Анатоліївна. Методична компетентність майбутнього викладача англійської мови як непрофільної дисципліни: сучасний стан дослідженості проблеми. 2018.
4. Кух, Аркадій Миколайович. Теоретико-методичні засади професійної підготовки майбутніх учителів фізики в умовах освітньо-інформаційного середовища. 2018. PhD Thesis.
5. Дуплійчук, Ольга Миколаївна. Професійно-педагогічна підготовка майбутніх учителів-філологів до застосування проектно-комунікативних технологій. 2015. PhD Thesis. Житомирський державний університет імені Івана Франка.
6. Котєнєва, Ірина Сергіївна; ВОВК, Сергій Володимирович. Методичні задачі у фаховій підготовці майбутнього вчителя. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки, 2019, 1 (1): 194-203.
7. Бондаренко, Л.А. (2018). Технологічні засади підготовки майбутніх учителів в університетському навчальному закладі. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота, 1(43), 3-7.
8. Волощук, Л.І. (2019). Роль інноваційних технологій у підготовці вчителів у вищих навчальних закладах. Педагогічна освіта: теорія і практика, 29, 49-54.

9. Горбань, Л.П. (2020). Інтеграція інформаційних технологій у процес підготовки вчителів: концептуальні аспекти. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, 1(98), 140-146.
10. Дідур, Ю.Я. (2017). Технологічні аспекти підготовки вчителів до використання інформаційно-комунікаційних технологій. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи, 54, 94-99.
11. Єршова, О.І. (2019). Сучасні підходи до формування професійної компетентності майбутніх учителів у контексті технологізації вищої освіти. Вісник Криворізького національного університету, 52, 51-56.
12. Загребельний, В.М. (2018). Роль електронних освітніх ресурсів у підготовці вчителя. Педагогіка і психологія, 3(103), 54-59.
13. Зінченко, І.А. (2017). Методологічні засади використання технологій у педагогічному навчанні студентів. Науковий вісник Інституту педагогіки, 1, 57-64.
14. Карнаушенко А.С. Гребенюк Н.В. Петренко В.С. Агропромислова інтеграція – важливий чинник інвестиційної привабливості сільського господарства. Вісник ХНТУ. 2022. № 3(82). <https://doi.org/10.35546/kntu2078-4481.2022.3.26>
15. Кобзева, О.І. (2019). Інноваційні технології у формуванні професійної компетентності вчителів. Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки, 81, 53-57.
16. Кравець, Г.М. (2018). Використання інтерактивних технологій у підготовці майбутніх учителів. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2(78), 167-174.
17. Кривенцова, Л.М. (2017). Технологічні аспекти формування професійної компетентності майбутніх учителів іноземної

мови. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Педагогіка, 21, 5-9.

18. Кудряшова, Т.В. (2020). Сучасні тенденції технологізації педагогічної освіти в Україні. Науковий вісник Педагогічного університету, 54(1), 127-133.

19. Кузьмін, В.О. (2019). Компетентнісний підхід у підготовці вчителя фізики з використанням інформаційних технологій. Фізико-математична освіта в школах та вузах, 2, 52-58.

20. Литвинова, С.В. (2018). Інноваційні технології у підготовці майбутніх вчителів іноземних мов. Іноземні мови, 2, 34-39.

21. Максименко, Т.В. (2017). Технології оцінювання як засіб підвищення якості професійно-методичної підготовки вчителів. Проблеми сучасного педагогічного процесу, 55, 134-141.

22. Мартиненко, І.І. (2019). Формування професійної компетентності майбутніх учителів у вищих навчальних закладах. Шляхи підвищення ефективності освітнього процесу, 1(20), 100-106.

23. Носач, Л.Г. (2018). Педагогічні технології у підготовці майбутніх вчителів. Педагогіка і психологія, 1(99), 59-65.

24. Панченко, Т.А. (2017). Інноваційні педагогічні технології у професійно-методичній підготовці вчителя. Педагогіка і психологія, 1(103), 54-59.

25. Перебийніс, В.М. (2019). Застосування інформаційних технологій у професійній підготовці вчителів фізичної культури. Молодь і ринок, 1(157), 156-160.

26. Петренко, О.М. (2018). Технологізація професійно-методичної підготовки вчителів в умовах сучасного університету. Педагогіка і психологія, 4(100), 58-64.

27. Петренко В.С., Мельникова К.В., Петренко Д.О. Аналіз впливу воєнного стану на ринок праці України. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні

науки".2023. № 48. С. 36-43.

<https://ej.journal.kspu.edu/index.php/ej/article/view/803>

28. Платонова, Л.І. (2017). Інформаційно-комунікаційні технології у підготовці вчителя. Педагогіка і психологія, 4(102), 60-66.

29. Радченко, Г.В. (2018). Інформаційні технології в системі професійної підготовки вчителів. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Педагогічні науки, 27, 97-100.

30. Родіонова, Л.О. (2019). Педагогічні технології у підготовці майбутніх вчителів іноземних мов. Молодь і ринок, 4(160), 156-159.

31. Савченко, І.В. (2017). Роль інформаційних технологій у формуванні професійної компетентності вчителя. Проблеми сучасного педагогічного процесу, 58, 137-143.

32. Селіванова, Т.М. (2018). Технологізація підготовки майбутніх учителів початкової школи в університеті. Педагогіка і психологія, 3(99), 45-50.

33. Степанова, О.С. (2019). Використання інтерактивних методів у навчанні вчителів. Педагогіка і психологія, 3(105), 59-65.

34. Танклевська Н.С., Карнаушенко А.С., Петренко В.С. Ізраїльський досвід післявоєнного відновлення економіки. Науковий вісник Львівської академії. 2022. №6. с. 20-28

35. Павленко, В. В. "Формування креативної особистості: виклики часу й нові контексти розвитку." (2020).

36. Ціпан, Т. С., В. І. Боровець, and В. А. Гоголь. "Організаційно-дидактична модель формування акмеологічного простору школи." Інноватика у вихованні 6 (2017): 198-211.